

1953–2023

27.5.2023
9:00–23:00

70

let LIAZu v Mnichově Hradišti

- 110 vozů napříč historií podniku • Olga Lounová • Pavel Callta
- LIAZ a jeho úspěchy v závodě Rally Dakar • Prohlídky závodu • Jízdy historickými autobusy • Prezentace závodního týmu Orion MRG • Spanilé jízdy • Filmové projekce
- Výstava LIAZ ve vzpomínkách • Prodej limitovaného modelu LIAZ Dakar a dalších suvenýrů • Setkání bývalých zaměstnanců • Pohledy z věže radnice a kostela • Dopravní hřiště • Závody šlapadel

FENOMÉN LIAZ

V historii Mnichova Hradiště bychom marně hledali podnik, který podobu města a životy jeho obyvatel ovlivnil zásadnějším způsobem než Liberecké automobilové závody (LIAZ). Díky LIAZu se Mnichovo Hradiště ve druhé polovině 20. století nejen významně rozrostlo, ale získalo i mnohé ze svého dnešního charakteru.

Výroba nákladních automobilů, nejprve pod značkou Škoda a později LIAZ, probíhala v Mnichově Hradišti od roku 1951. V roce 1953 se

mnichovohradištský závod osamostatnil, a my si tak letos připomínáme hned dvě kulatá výročí – **70 let od výroby prvního nákladního automobilu** v éře samostatného podniku a **20 let od sestavení posledního vozu**, jenž opustil brány továrny v roce 2003.

LIAZ je již dvě desetiletí minulostí, přesto mu v letošním roce vzdáváme hold – Mnichovo Hradiště vyhlásilo **rok 2023 rokem LIAZu**. V tomto ohledu byl klíčovým momentem odstřel továrního komínu v říjnu

2022. Na konec jedné z dominant výrobního areálu se přišly podívat stovky lidí a událost měla ohlas i v celostátních médiích. A bylo rozhodnuto! Po několika měsících příprav vám s radostí představujeme akci **70 let LIAZu v Mnichově Hradišti**, která si klade za cíl připomenout fenomén LIAZ ze všech stran a představit nákladní automobily, jež byly po desetiletí vývozním artiklem města.

„Liberecké automobilové závody, na rozdíl od Škody nebo Tatry, neměly jeden domov, jedno místo, se kterým by byly pevně spojené. Generální ředitelství v Jablonci nad Nisou, největší montážní závod v Mnichově Hradišti, další závody ve Zvolenu, Přerově, Mělníku či Holýšově... V Mnichově Hradišti se však LIAZ stal nedílnou součástí města a významně ovlivnil jeho dnešní podobu. Právě proto chceme umožnit pamětníkům na něj důstojně vzpomínat a těm, kteří jej nepamatují, připomenout, co všechno LIAZ nejen pro Mnichovo Hradiště znamenal.“

Jiří Plíhal,
starosta města Mnichovo Hradiště

Doprava a parkování

Vzhledem k velikosti akce bude nejpohodlnější variantou dorazit do Mnichova Hradiště veřejnou dopravou. Dopravní terminál je ostatně jedním z míst, kde se akce odehrává. Řidičům osobních automobilů doporučujeme využít záhybných parkovišť na příjezdech do města. Přijedete-li od dálnice, zaparkujte na odstavné ploše v Jiráskově ulici. Přijedete-li po silnici II/610 od Veselého, doporučujeme zaparkovat buď na parkovišti před areálem někdejšího LIAZu v Haškově, případně před areálem firmy LINPAC před kruhovým objezdem u Lidlu. Upozorňujeme, že centrum města bude během akce neprůjezdné. Zejména v odpoledních hodinách důrazně nedoporučujeme hledat parkování v širším centru města. Všechny větší parkovací plochy budou značené.

Sraz nákladních automobilů Škoda a LIAZ

Nedílnou součástí 70 let LIAZu v Mnichově Hradišti je 7. ročník srazu majitelů nákladních vozů Škoda a LIAZ. Během dne se můžete potěšit pohledem na více než 110 nákladních vozů, mezi nimiž nechybí Škoda 706 RO, úplně první vůz vyrobený v samostatném mnichovohradištském závodě, který jeho brány opustil 2. ledna 1953, nebo vůz Liaz 111.154 Dakar postavený pro závodníka Martina Macíka jako doprovodné vozidlo na Rally Dakar a do-

končený 5. září 2003. Uvidíte však i vozy řady 400, tahače XENA a nákladní vozy FOX, kterých bylo vyrobeno jen několik desítek kusů, vůz s jedinečnou unifikovanou kabinou, dakarské speciály nebo množství různých specializovaných nástaveb. Klenotem mezi vystavenými veterány bude Škoda 706 R, známá jako Barča, ze sbírek Národního technického muzea. Za kompletní organizaci vystavovatelů patří velké poděkování Patriku Militkému.

Autobusová linka po městě

Protože některá místa, kde se akce odehrává, od sebe dělí větší vzdálenosti, všechna stanoviště budou mezi 9. a 16. hodinou (později dle zájmu cestujících) obsluhovat dva historické autobusy – Škoda 706 RTO a Karosa ŠM 11. Ty budou jezdit po trase Masarykovo náměstí – Lité domky – Výrobní závod – Parkoviště u firmy MAHLE BEHR – Parkoviště u firmy LINPAC – Dopravní terminál – Masarykovo náměstí. Na palubě autobusů se vydávají pamětní jízdenky, jízdné je dobrovolné. Každá zastávka by měla být obsloužena jednou za 30 minut.

PROGRAM STANOVIŠŤ

1 MASARYKOVO NÁMĚSTÍ 9:00–23:00

Přímo na náměstí a v přilehlých ulicích uvidíte průřez padesátiletou historií LIAZu. Nákladní automobily si můžete prohlédnout přímo na náměstí, na parkovišti u Klášterského hostince U Karlových Varů, v Palackého ulici nebo v ulici Víta Nejedlého. A co dál vás čeká na náměstí?

PROGRAM NA PODIU U RADNICE

Harmonogram účinkujících najdete na zadní straně tohoto infolistu.

BESEDA S OSOBNOSTMI DAKARU

Zvláštní pozornost doporučujeme věnovat besedě s osobnostmi Dakaru, která začne ve 14 hodin. Vyprávění pilotů a navigátorů, kteří svou účastí na Dakaru pomáhali propagovat značku LIAZ, bude dobrodružné, emotivní, plné karambolů a oprav v náročných pouštních podmínkách. Mezi potvrzenými účastníky jsou mimo jiné pánové Jiří Moskal a Pavel Záleský, kteří na Dakaru v roce 1988 spolu s Františkem Vojtíškem obsadili v kategorii kamionů skvělé 2. místo.

STÁNEK ORION MRG TÝMU

Rally Dakar byla a je fenomén. Zatímco na podiu se bude vzpomínat zejména na 80. a 90. léta, na náměstí můžete navštívit stánek Orion MRG týmu, prohlédnout si doprovodný vůz a dva pouštní motocykly, které na Dakaru startují v posledních letech, a další vybavení nebo si poslechnout vyprávění o životě na trase extrémního závodu či v bivaku z pohledu člena doprovodného týmu.

VÝSTAVA LIAZ VE VZPOMÍNKÁCH

Pracovníci Muzea města Mnichovo Hradiště věnovali hodiny a hodiny záznamu vzpomínek pamětníků – od závodníků, přes vedoucí a administrativní pracovníky až po zaměstnance LIAZu, kteří se o své kolegy a jejich rodinné příslušníky starali ve zdravotním středisku, závodní jídelně nebo na rekreacích. Výstavní panely jsou umístěné na jižní straně náměstí před hlavním vstupem do budovy radnice.

Z PTAČÍ PERSPEKTIVY

Během akce je mimořádně otevřená věž radnice a věž kostela. Vystoupat na věž radnice bude možné pouze s časovou vstupenkou, a to ve skupinách po 12 osobách. Prohlídky budou komentované. Expozice ve věži přibližuje historii města, a pokud

vystoupáte na ochoz, budete mít město jako na dlani. Otevře se také věž kostela sv. Jakuba v Palackého ulici, kde můžete ve zvonici obdivovat mnichovohradištské zvony a při pohledu dolů vystavené liazky. Tady časová vstupenka nutná není. V prostoru věže může být současně pouze 10 osob.

ORIGINÁLNÍ PAMÁTKA Z FOTOKOUTKU

Ve fotokoutku na náměstí se můžete nechat zvěčnit před pozadím s motivem akce. Vytisknutou fotografii si můžete následně zakoupit a odvézt domů jako suvenýr.

LIMITOVANÁ EDICE MODELU LIAZ DAKAR A DALŠÍ SUVENÝRY

Na stánku KLUBu Mn. Hradiště bude možné zakoupit celou řadu tematických upomínkových předmětů. Velmi atraktivní je model dakarského speciálu z roku 1985, který má již od 80. let v nabídce společnost SEVA. Právě ve spolupráci se semilskou firmou jsme připravili limitovanou edici tohoto modelu, ovšem s polepy, které se vztahují k letošním výročím LIAZu a k 70 letům LIAZu v Mnichově Hradišti. Dále KLUB nabídne publikaci o historii LIAZu v Mnichově Hradišti, kterou ve spolupráci s městským muzeem vytvořil Karel Václavík, skleničky, püllitry a vlaječky, vůně do auta, samolepky, trička, placky, puzzle, joja nebo sirky s obrázky liazek. A v nabídce budou i klasické turistické suvenýry – pohlednice, výroční vizitka či razítko.

VÝSTAVA OBRAZŮ V GALERII KONÍRNA

V Galerii Konírna Základní umělecké školy Mnichovo Hradiště v Palackého ulici se skutečná výstava obrazů Zdeňka Finkeho, dlouholetého zaměstnance LIAZu, který v 60. letech vystavoval společně s Luděkem Maňáskem nebo Stanislavem Kovářem. Během příprav akce 70 let LIAZu v Mnichově Hradišti se na ZUŠ obrátila vnučka autora, a třebaže námětem obrazů nejsou liazky, výsledkem je výstava Zdeněk Finke, znovuoobjevený malíř z LIAZu. Zdeněk Finke se tak konečně dočkal samostatné výstavy, které se z politických důvodů nedočkal během života.

INFOCENTRUM JAKO MÍSTO SETKÁVÁNÍ

Městské informační centrum v přízemí bývalého hotelu U Hroznu (Poříčská 27) bude otevřené od 9 do 17 hodin s pauzou od 12:00 do 12:30. Prostory informačního centra rovněž poslouží jako místo pro setkání bývalých zaměstnanců LIAZu. Chcete pomoci s určením osob na fotografiích pořízených v LIAZu

či doplnit seznamy zaměstnanců? Přijďte v 10, nebo v 15 hodin a přineste své materiály s sebou. Bude se na vás těšit Ing. Vratislav Šverma.

ATRAKCE PRO DĚTI

V Mírové ulici, která navazuje na náměstí, najdete atrakci nafukovací dráhu se šlapadly a trampolínami. Pozveme vás rovněž ke stánku Českého rozhlasu, který má pro děti připravenou kuličkovou dráhu a hromadu cen za její zdárné absolvování. Také KLUB Mn. Hradiště si pro děti připravil dětský koutek, kde budou na děti čekat omalovánky nebo nafukovací balonky.

2 LITÉ DOMKY 9:00–17:00

Lokalita tzv. litých domků v západní části města (ulice na Výsluní a Polní) vznikala od konce 60. let v souvislosti s poptávkou po bydlení ze strany zaměstnanců LIAZu. Více než tři desítky rodinných domů jsou vybudované na svou dobu ojedinělou technologií a vystavené samotnými zaměstnanci. Program na tomto místě se odehrává v okolí centrálního parčíku, který budou lemovat desítky vystavených liazů.

PROČ „LITÉ DOMKY“?

Výstavbu litých domků detailně představí výstavní panel, ale také divadelní skeč mladoboleslavského Divadýlka na dlani. Dozvíte se, kolik hodin museli zájemci o dům odpracovat, na kolik je dům přišel, i v čem spočívala technologie, do které LIAZ investoval, aby pomohl zaměstnancům zajistit bydlení. Divadelní scénka začíná v 9:30, 10:30, 11:30, 12:30, 14:30, 15:30 a 16:30 hodin.

3 VÝROBNÍ AREÁL 9:00–17:00

Co by to bylo za připomínku LIAZu, kdyby se zájemci nemohli podívat do míst, kde nákladní automobily po pět desetiletí přicházely na svět. Díky současnému majiteli areálu, společnosti Finapra, vám tuto možnost můžeme nabídnout.

KOMENTOVANÁ PROJÍŽDKA AREÁLEM

Podívat se do někdejšího LIAZu bude možné pouze na palubě autobusu. Do areálu budou zajíždět jak dva historické autobusy, které budou účastníky akce vozit mezi jednotlivými stanovišti, tak linkový autobus, který bude obsluhovat pouze výrobní areál. Uvidíte některé původní i nové haly, trosky komínu a průvodce na palubě každého autobusu vás seznámí s historií LIA-

Zu včetně řady zajímavostí. U haly se zubatou střechou, která se často objevuje na propagačních materiálech LIAZu, bude možné na pár minut vystoupit a fotografovat. Také tady kolorit doplní vystavené liazky.

4 DOPRAVNÍ TERMINÁL 9:00–17:00

Vlakové nádraží bylo místem, odkud podvozky nebo i celé nákladní vozy vyrobené v LIAZu nejčastěji mířily za svými zákazníky. Na dopravním terminálu uvidíte, jak nakládka vozů na vagóny probíhala, a v prostoru dopravního terminálu navazujícího na nádraží budete mít možnost obdivovat nejen desítky nákladních automobilů, ale také historické autobusy.

LIAZY NA CESTĚ DO SVĚTA

Díky spolupráci s ČD Cargo bude na nádraží po celý den probíhat ukázka toho, jak se nákladní vozy nakládaly na vagóny. Vagónování vozů v 50. letech připomene panel s fotografiemi a partu řidičů, kteří zajišťovali expedici samotných podvozků z LIAZu, představí s nadsázkou scénka Divadýlka na dlani v 9:30, 10:30, 11:30, 12:30, 14:30, 15:30 a 16:30 hodin.

5 KINO MNICH. HRADIŠTĚ 9:00–17:00

Městské kino v ulici Ivana Olbrachta po celý den ve smyčce promítá film o LIAZu, který vznikl při příležitosti 70 let LIAZu v Mnichově Hradišti. V předsálí kina na návštěvníky čeká rovněž výstava fotografií, modelů aut a trofejí ze závodů. Také vstup do kina ozdobí nákladní vozy.

FILM PLNÝ UNIKÁTNÍCH ZÁBĚRŮ

Třicetiminutový snímek o závodu LIAZ v Mnichově Hradišti představí výrobu vozů i kolových tahačů, ukáže nakládání aut na vlakovém nádraží, zahraniční expedice i Rallye Dakar. Film připravili pracovníci muzea společně se střihačem Michalem Kvapilem. Snímek obsahuje nejen záběry z Krátkého filmu Praha, ale také materiály ze soukromých archivů.

POHÁRY, MODELY A FOTOGRAFIE

V prostorách kina uvidíte kromě filmové projekce také fotografie vozů LIAZ, modely aut vytvořené Alešem Jiráskem ze společnosti Air Design nebo poháry a další trofeje z Rallye Dakar, Rallye Faraonů a dalších závodů, které věnovali muzeu Jan Filip a Bohuslav Vonšovský.

MAPA AKCE

PROGRAM NA PODIU U RADNICE

9:00 tcheichan

10:50 Majkl – ZUŠ Mnichovo Hradiště

12:30 Pavel Callta

13:50 Zdravice starosty města

14:00 Beseda s osobnostmi Dakaru

15:30 Janovec Jazz Band

17:00 Vařák – The Best Kabát Revival

18:50 Imaginárium

20:30 Olga Lounová

22:10 Víkend rock

LIAZ A RALLY DAKAR

Nákladní auta LIAZ se na startu extrémního závodu Rally Paříž – Dakar objevovala od roku 1985. Posádky přitom většinou netvořili profesionální závodníci, nýbrž zaměstnanci LIAZu z Jablonecka a Mnichovohradiště. Reprezentace značky vrcholila v roce 1988, kdy posádka ve složení Jiří Moskal, František Vojtišek a Pavel Záleský vybojovala 2. místo mezi kamiony. Liazáckou stopu na Dakaru představí výstavy na náměstí a v městském kině a také beseda s dakaristy, která ve 14 hodin začíná na náměstí. Těšte se na dobrodružné vyprávění plné písku, defektů a nezapomenutelných momentů. „Starý“ a „nový“ Dakar se na akci symbolicky propojí – zveme rovněž k návštěvě stánku týmu Orion MRG, kde na vás čeká motocykl upravený pro pouštní závod a výřecný promotér.

SPANILÉ JÍZDY VETERÁNSKÝCH VOZŮ

Atraktivní podívanou slibují spanilé jízdy vystavených nákladních vozů, které se uskuteční v odpoledních hodinách. Ve 14 hodin se na průjezd městem vydají vozy ze stanoviště v litych domcích, v 15:30 vozy z dopravního terminálu a v 17 hodin vozy z Masarykova nádraží. Trasa spanilých jízd bude víceméně totožná – z centra města povede vždy ulicí Víta Nejedlého do Haškova, kde vozy projedou bývalým areálem LIAZu, odkud se budou ulicí Víta Nejedlého opět vracet do města, následně z kruhového objezdu u Lidlu kolona najede na obchvat města, u čerpací stanice KM Prona vjede do Jiráskovy ulice a za železničním přejezdem vozy odbočí k dopravnímu terminálu. Odtud se budou vracet na svá původní stanoviště či zamíří do

stanového městečka v ulici V Lípách. Začátek a konec každé spanilé jízdy pochopitelně vždy ovlivní lokalita, ze které budou vozy na trasu vyrážet. Zatímco do litych domků a na dopravní terminál se vozy po absolvování spanilé jízdy vrátí, na náměstí už se vracet nebudou a zamíří rovnou do stanového městečka v ulici V Lípách. Podvečer už bude na náměstí patřit kulturnímu programu.

Patříte mezi pamětníky? Chcete zůstat v kontaktu?

Napište nám! Během příprav 70 let LIAZu v Mnichově Hradišti se na organizátory obrátila řada bývalých zaměstnanců LIAZu, pamětníků, lidí, kteří nabídli muzeu své fotografie, videozáznamy, dokumenty či vzpomínky. Rádi byste se s námi podělili o své materiály i vy? Nebo chcete být informováni, až se kolem LIAZu bude opět něco dít? Chcete poslat upozornění na zveřejněné reportáže nebo fotogalerie? Napište nám na media@mnhradiste.cz. S nabídkou archivních materiálů pro Muzeum města Mnichovo Hradiště se můžete obrátit přímo do muzea: muzeum@mnhradiste.cz. Na všech dějištních akce si můžete vyžádat rovněž pamětní knihu a zapsat do ní svůj vzkaz organizátorům.

SERVISNÍ INFORMACE

OBČERSTVENÍ

Na Masarykově náměstí lze vybírat z nabídky celé řady stánků, které nabízejí slané i sladké pochutiny. Přijmout pozvání však můžete rovněž do místních restauračních zařízení, která se na hojnou návštěvu těší. Oblíbená jídla české kuchyně připravuje rovněž vyhlášená školní kuchyně, která sídlí v přízemí komunitního centra v Mírové ulici. Exkluzivním dodá-

vatelem piva na akci je Pivovar Klášter, budete tak mít možnost ochutnat jeho kompletní sortiment. Možnost občerstvit se budete mít i na ostatních stanovištích s výjimkou litych domků a výrobního areálu.

TOALETY

Mobilní toalety a pitná voda jsou připravené na každém stanovišti. K dispozici jsou rovněž veřejné toalety v Nádražní ulici, jen pár kroků od náměstí, které budou otevřené do 22 hodin. Veřejné toalety jsou rovněž na vlakovém nádraží v Dvořákové ulici.

POŘADATELÉ

GENERÁLNÍ PARTNER

AUTO Nadační fond

HLAVNÍ PARTNEŘI

SPECIÁLNÍ PODĚKOVÁNÍ

PARTNEŘI

ZÁŠTITY

Záštitu nad akcí převzali: Ministerstvo kultury ČR, Mgr. Petra Pecková, hejtmanka Středočeského kraje, Bc. Martin Půta, hejtmán Libereckého kraje, Ing. Jaroslav Zámečník, CSc., primátor města Liberce, Miloš Vele, primátor města Jablonce nad Nisou